

Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech, p. o. za rok 2023

Úvodní slovo

Rok 2023 byl pro lounské muzeum v několika oblastech přelomovým rokem. Skončily stavební práce na adaptaci budovy Poděbradova čp. 599 v Lounech na nový depozitář muzea, který muzeum již několik desetiletí toužebně vyhlíží. Po několika drobných dokončeních bude moci být objekt zkolaudován a předán do užívání muzea. Zároveň se rozběhly projekční práce na novém návštěvnickém centru v Archeoskanzenu Březno. I když ke stavební realizaci projektu bude ještě dlouhá cesta, je již sám další krok při naplňování Projektu revitalizace Archeoskanzenu Březno (z roku 2017) povznášející. Zároveň na podzim roku 2023 jsme spolupracovali na vytvoření studie proveditelnosti nového centrálního depozitáře Ústeckého kraje pro archeologický materiál a rozměrné sbírkové předměty ve Velebudicích u Mostu. Realizace tohoto depozitáře – byť ještě v hodně vzdáleném horizontu – nám vyřeší naše problémy s trvalým uložením fragmentárního archeologického materiálu. V důstojném uložení našich sbírkových předmětů se tak začíná příslovečně blýskat na časy!

Předmět činnosti příspěvkové organizace

Oblast činnosti Oblastního muzea v Lounech, p. o. je definována zřizovací listinou příspěvkové organizace a spočívá v:

1. Shromažďování sbírky hmotných dokladů vývoje přírody, prehistorie a historie zahraniční i české provenience, zejména z území severozápadních Čech, především v oborech geologie, mineralogie, zoologie, archeologie, etnografie, numizmatika a dějiny umění.
2. Správě historického knižního fondu (sbírkového) a odborné knihovny.
3. Pořizování odborné dokumentace ke sbírkovým předmětům, a to především písemné, dle potřeby také obrazové a zvukové.
4. Odborném zpracovávání sbírkových předmětů a ve vytěžování odborných poznatků o vývoji přírody a společnosti. Sbírkové předměty, jejich napodobeniny, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním organizace prezentuje zejm. prostřednictvím stálých expozic a krátkodobých výstav, vlastní publikační a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturněvýchovnými aktivitami, které jsou určeny nejširší veřejnosti, speciálně pak zejména dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům.
5. Provádění vědeckého výzkumu prostředí, z něhož sbírkové předměty získává, výzkumu v oboru muzeologie a ochrany sbírek.
6. Zápůjčkách sbírkových předmětů do expozic a na výstavy, pořádanými jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání nebo preparování, konzervování a restaurování.
6. Vydávání a veřejném šíření periodických a neperiodických publikací.
7. Pořádání samostatných nebo ve spolupráci s jinými právníckými či fyzickými osobami odborných konferencí, symposií a seminářů, vztahujících se k předmětu činnosti, a výstav vypůjčených předmětů kulturní hodnoty.
8. Pořádání kulturních a vzdělávacích programů vyplývajících z předmětu činnosti (hudební, filmové, divadelní, literární a multimediální).
9. Archeologických výzkumech a archeologických dohledech na lokalitách postižených terénními zásahy na základě pověření Ministerstva kultury ČR a Akademie věd ČR a v podílu na koordinaci provádění výzkumů a v péči o movité archeologické nálezy.
10. Spolupráci v oboru své činnosti s tuzemskými i zahraničními partnery.
11. Výkonu činností vyplývajících z předmětu činnosti a ve vztahu k zajištění provozu veřejně přístupných prostor, tj. umožňovat za úplaty návštěvy expozic, výstav a jiných kulturních akcí, prodávat katalogy, upomínkové předměty a další zboží propagující předmět činnosti, kopie, repliky a další rozmnoženiny sbírkových předmětů, výrobky z ušlechtilých materiálů s odpovídající uměleckou úrovní, zpracovávat odborné posudky, rešerše a expertízy a dále poskytovat informační služby související s předmětem činnosti.

12. Poskytování standardizované veřejné služby podle zákona č. 483/2004 Sb.
13. Poskytování programů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, vycházejících z principů trvale udržitelného rozvoje, široké veřejnosti se zvláštním zaměřením na děti a mládež.
14. Provozu Archeoskanzenu Březno – Centra experimentální archeologie Ivany Pleinerové jako detašovaného pracoviště organizace zřízeného pro výzkumnou a prezentační činnost v oblasti experimentální archeologie, etnologie, dějin každodennosti a environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, včetně obdělávání pokusných zemědělských ploch a chovu hospodářských zvířat.
15. Poskytování činnosti a plnění (např. osobní a věcná pomoc) potřebných k řešení krizového stavu nebo mimořádné události na základě výzvy či v rámci koordinace oprávněného orgánu dle zvláštních předpisů nebo pokynu zřizovatele.

Správa a ochrana sbírek muzejní povahy

Posláním muzea je uchování sbírkových předmětů dokumentujících historii, současnost a přírodu regionu pro budoucí generace. Sbíрка Oblastního muzea v Lounech je zapsána v Centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury ČR (CES) pod **evidenčním číslem MON/002-05-13/238002** a tvoří ji těchto **čtrnáct podsbírek**:

- Archeologická podsbírka
- Botanická podsbírka
- Podsbírka Dějiny současnosti
- Etnografická podsbírka
- Geologická podsbírka
- Podsbírka Historická fotografie
- Podsbírka Historie
- Podsbírka Regionální knihovna Lunensí
- Podsbírka Nástroje a přístroje
- Numizmatická podsbírka
- Podsbírka Písemnosti
- Podsbírka Sbírková knihovna
- Podsbírka Textil
- Zoologická podsbírka

Počet evidenčních čísel sbírkových předmětů zapsaných v CES k 31. prosinci 2023 činí 29 623. Za rok 2023 bylo zapsáno 26 nových přírůstkových čísel. Nově evidované sbírkové předměty obohatily podsbírky Archeologie, Botanika, Geologie, Historie, Historické fotografie, Náradí a přístroje, Písemnosti a Zoologie.

Velmi významnou akvizicí se stal **nákup obrazu Sv. Jan Nepomucký při modlitbě** z roku 1726, připisovaný malíři Františku Kuňátkovi (činný v 18. století v Praze a v severních Čechách). Dílo pravděpodobně pochází z vnitřního vybavení chrámu sv. Mikuláše a pro svou uměleckou hodnotu

bylo prohlášeno kulturní památkou. Obraz nabídnul k prodeji soukromý vlastník, který ho nabyt v dědictví. Akvizice mohla být realizována díky příspěvku z programu Ministerstva kultury ČR Výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu ve výši 210 000,- Kč. Obrazu bylo přiděleno přírůstkové číslo 26/2023 a inventární číslo H 3049.

Zcela výjimečné postavení ve sbírkovém fondu Oblastního muzea v Lounech má **knihovna ročovského kláštera**, která byla převedena do sbírek muzea na začátku 50. let 20. století po zrušení augustiniánského konventu v Dolním Ročově. Na základě restitučních zákonů byla knihovna začátkem 90. let navrátna řádu, ten ji však ponechal na základě smlouvy jako své depozitum v Oblastním muzeu v Lounech. Knihovna *de iure* tedy není součástí sbírky muzea, avšak muzeum ji využívá při své badatelské a prezentační činnosti a na oplátku o ni pečuje.

V roce 2023 proběhla **pravidelná inventarizace** sbírkových fondů muzea podle desetiletého plánu inventarizace sbírky Oblastního muzea v Lounech a také **mimořádná inventarizace** podsbírek Archeologie, Botanika a Zoologie z důvodu změny na pozicích kurátorů těchto podsbírek – všichni kurátoři inventarizovali celkem 13 671 sbírkových předmětů z celé sbírky muzea. Na základě kontroly fyzického stavu předmětů během inventarizace byly konzervátorským pracovištěm následně ošetřeny předměty, které toho vyžadovaly (napadení plísněmi, červotočem aj.). Celkem ošetřilo **konzervátorské pracoviště** muzea 67 sbírkových předmětů (řada z nich byla ošetřena před jejich vystavením v krátkodobých výstavách muzea) konzervátorským zásahem a navíc 96 sbírkových předmětů prošlo **restaurátorským zásahem tohoto pracoviště** (MgA. Markéta Kynclová).

V roce 2023 proběhlo v dílně odborného preparátora Michala Jakubce z Výškovic u Bílovce **preparování souboru 23 kusů zvířat (20 ptáků, 3 savci)** nasbíraných v letech 2017 – 2022 v oblasti Lounska. Akce proběhla s podporou dotačního programu Ministerstva kultury ČR ISO II – část D (Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví).

Velkým problémem pro správu a ochranu sbírek muzejní povahy je špatný stavebně-technický stav dosavadního externího **depozitáře muzea**.

Nicméně i tento problém se blíží ke svému vyřešení. Dokončuje se adaptace budovy v Poděbradově ulici čp. 599 v Lounech pro nový depozitář muzea. Tuto budovu muzeum získalo od 1. ledna 2015 do své správy převodem z rezortu školství Ústeckého kraje. Na základě předloženého a schváleného investičního záměru proběhlo výběrové řízení na zhotovitele projektové dokumentace, které zadal investiční odbor Ústeckého kraje (který má celou akci v gesci). Zvítězila firma Zefraprojekt z Ústí nad Labem a v druhém pololetí roku 2015 začala projekce zmíněného depozitáře Poděbradova č. p. 599 v Lounech. Projekce byla dokončena v roce 2017, kdy byla vytvořena dokumentace pro provedení stavby, která získala souhlasná stanoviska dotčených orgánů státní správy a rovněž i stavební povolení. Bohužel Investiční komise Rady Ústeckého kraje na svém zasedání v říjnu 2017 nedoporučila akci ke stavební realizaci a své zamítavé stanovisko nezměnila ani na svém zasedání v březnu 2018, takže nad samotnou adaptací se prozatím vznáší otazník. Jedním z následků této situace byl pokyn Rady Ústeckého kraje odboru kultury a památkové péče připravit nestranným odborníkem Koncepti depozitářů muzeí a galerií Ústeckého kraje. Tento koncepční dokument byl zpracován PhDr. Janem Novotným v srpnu 2018 na základě pečlivého poznání situace v depozitárních kapacitách muzeí a galerií Ústeckého kraje. Závěrečné hodnocení vykresluje stav depozitárních kapacit v našem muzeu jako provizorní až havarijní a adaptaci budovy Poděbradova čp. 599 v Lounech doporučuje k realizaci jako projekt dobře vyargumentovaný a pro další rozvoj muzea

nezbytný. Na základě tohoto dokumentu změnila Investiční komise Rady Ústeckého kraje svůj názor a doporučila stavební projekt k realizaci. Realizace stavby začala na jaře roku 2022 (zhotovitelem stavby byla naším zřizovatelem vysoutěžena firma Naturtep Teplice, s. r. o.) a na konci roku 2023 se stavební akce blížila svému dokončení (viz dále).

V posledním čtvrtletí roku 2023 jsme spolupracovali na studii proveditelnosti pro **depozitář Velebudice** (specifikace požadavků za naši organizaci), který by měl v budoucnu být centrálním depozitářem pro fragmentární archeologický materiál a velké sbírkové předměty ze všech muzeí zřizovaných Ústeckým krajem. V případě realizace i nám tento projekt výrazně pomůže v řešení problému vhodných a dostatečně velikých depozitárních prostor. – Do velebudického depozitáře bude přemístěn veškerý fragmentární materiál z Archeologické podsbírkky našeho muzea.

Archeologické výzkumy a nálezy

Lounské muzeum realizovalo v roce 2023 celkem 30 dozorových akcí v oblasti archeologie. Vždy se jednalo o dozory na malých stavbách (většinou základy rodinných domů, nebo stavby v terénu často již znehodnoceném dřívějšími výkopy inženýrských sítí), jejichž výsledek byl z hlediska ochrany a záchrany archeologického dědictví negativní, s výjimkou dozoru při výstavbě nové kanalizace a vodovodu v Pivovarské ulici v Lounech. Zde se jednalo o rozsáhlejší akci – dozorovanou po několik měsíců – při které se našel zbytek dřevěné vodovodní trubky z období baroka.

Prezentační činnost

Těžiště prezentační činnosti muzea spočívalo v uplynulém roce na **devíti autorských a převzatých výstavách**, které často doplňovaly doprovodné programy:

- **150 let od povodně na Blšance** (11. 1. – 26. 2. 2023) – výstava, připravená ve spolupráci s Hydrometeorologickým ústavem v Ústí nad Labem, se věnovala katastrofální povodni na Blšance roku 1872. Připomněla dosud největší přívalovou povodeň v historii českých zemí nejen prostřednictvím dobových fotografií a lidských osudů, ale i výjimečnou sérii grafik a fotografií dokumentující povodně v českých zemích. Kurátorem výstavy byl historik muzea PhDr. Martin Vostřel, Ph. D.
- **Drahé kameny Krušných hor** (18. 1. – 19. 3. 2023) – výstava unikátních vzorků ze soukromých sbírek. Ametysty, jaspisy a acháty z křemenných žil v Krušných horách byly použity už za Karla IV. k výzdobě kaple na Karlštejně a Svatováclavské kaple na Pražském hradě. Každé naleziště se vyznačuje jedinečnou kresbou, složením a barevností. Kurátorem výstavy byl geolog muzea Ing. Oldřich Janeček.

- **150 let železnice v Lounech** (7. 3 – 28. 5. 2023) – V letech 1872 – 1873 se postupně zprovoznila první železniční trať vedoucí přes Louny. S tím souvisel prudký rozvoj regionu: železniční dílny, cukrovary, pivovar apod. Rostl počet obyvatel a město se rozrostlo o nové čtvrti. Výstava připomenula, co pro region dráha znamenala a stále znamená. Kurátorem výstavy byl historik muzea PhDr. Martin Vostřel, Ph. D.
- **Lidičky pohleďte, mistry díla pochvalte** (28. 3. – 4. 6. 2023) – Víte co je klát a k čemu sloužil, co je habánská fajáns a jaké jsou tradiční tvary vizovického pečiva? Co se vyrábí z kukuřičného šustí a orobince, co jsou červenice a jakou technikou jsou malovány blatnické a vnorovské kraslice? Víte, že se modrotisk v roce 2018 dostal na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO? To vše a ještě mnoho dalšího se dozvěděli návštěvníci na putovní výstavě Vlastivědného muzea Kyjov, která představila mistry tradičních řemesel Jihomoravského kraje i jejich výrobky. Kurátorkou výstavy byla knihovnice muzea Stanislava Profousová.
- **Minerály vulkánů – Kameny zrozené zemským ohněm** (6. 6. – 3. 9. 2023) – Horniny vulkánů nejsou jen fádni celistvé černé kameny. Často se v nich nacházejí krásně krystalované minerály a acháty. Výstava představila vzorky z celého světa, ze sbírek místních soukromých sběratelů a severočeských muzeí. Kurátorem výstavy byl geolog muzea Ing. Oldřich Janeček.
- **Louny a Lounsko v muzejních sbírkách** (13. 6. – 17. 9. 2023) – Výstava představila výběr zajímavých exponátů, které většinou leží ukryté v depozitářích muzea. Kurátorem výstavy byl historik muzea ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.
- **Žiju v první republice** (9. 9. – 19. 11. 2023) – Majitelka úžasné sbírky L. Zusková nás přenesla do atmosféry prvorepublikové elegance! Mohli jsme obdivovat sbírku šatů, kabelek, bot, rukaviček, bižuterie a dalších předmětů denní potřeby z doby první republiky. Kurátorkou výstavy byla knihovnice muzea Stanislava Profousová.
- **Archeologie nejsou (jen) poklady** (26. 9. – 30. 12. 2023) – Co naši předci vyrobili, zahodili a my znovuobjevili, aneb předměty každodenního užití v proudu času od paleolitu po novověk. Výstava představila sbírkové předměty z Archeologické podsbírky od keramických nádob po luxusní zdobené šperky. Kurátorem výstavy byl archeolog muzea Bc. Tomáš Prokopec.
- **Betlémy** (28. 11. 2023 – 21. 1. 2024) – Vánoční výstava betlémů ze sbírky rodiny Tlustých, doplněná jesličkami JUDr. Václava Moravce. Kurátorem výstavy byl historik muzea ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.

Mezi další populární prezentační akce lze zařadit **přednášky** (na různá témata, aby bylo podchyceno co nejširší spektrum zájemců) a další kulturněvýchovné akce pro veřejnost jako např. adventní trhy **Vánoce v muzeu**. Muzeum spolupracuje na kulturněvýchovných akcích i s dalšími aktéry v regionu – jako partner se připojuje k populárním akcím, např. k **Lounskému masopustu** (pořádaný Městskou knihovnou v Lounech) či ke **Slavnostem stepí** na Rané (pořádané Správou Chráněné krajinné oblasti České Středohoří a Obcí Raná).

V rámci popularizace netradičních výletních cílů se muzeum zapojilo i v roce 2023 do kampaně Archeologického ústavu Akademie věd ČR **Archeologické léto**, ve které propagovalo významnou archeologickou lokalitu regionu – hradiště nad obcí Hřivice.

Důležitou prezentační událostí muzea se stala **XII. lounská muzejní noc** (26. května 2023), na které spolupracovali i další partneři – Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Městská knihovna Louny, Galerie města Loun a Městské informační středisko v Lounech. Tématem této muzejní noci byla železnice a její 150tiletá historie v regionu.

Muzeum tradičně participovalo na **Dnech evropského dědictví** v Lounech (16. září 2023) otevřením svých budov, které jsou architektonicky pozoruhodné, a Archeoskanzenu Březno veřejnosti zdarma. Dále byly pro veřejnost připraveny dvě komentované prohlídky – první v Kotěrově kolonii s tematikou dějin architektury a umění a druhá městského opevnění v Lounech.

Prezentační akce Archeoskanzenu Březno

Vzrůstající trend návštěvnosti archeoskanzenu, který má svůj odraz v překonání propadu v době epidemie koronaviru v letech 2020-2021, je výsledkem úspěšnosti a oblíbenosti **dalších prezentačních akcí** v tomto areálu, kterými v roce 2023 byly:

- **Jarilo** (18. 3. 2023) – oslava jara bubnováním, rituálním obřadem, vyráběním pravěkých nástrojů a setbou prvních semínek na pokusných políčkách, rovněž vyprovázení zimy a vítání jara. Vyrobili jsme a vynesli Moranu a nakonec jsme ji hodili do řeky, aby uvolnila místo přicházející Vesně.
- **Metalurgia** (22. 4. 2023) – pokusná tavba železa s doprovodnými přednáškami na téma pravěké a starověké metalurgie.
- **Neolitica** (27. 5. 2023) – velké setkání v době kamenné. Přiblížení způsobu života a obživy, řemesla a technologie, umění a zábava včetně pravěkého souboje o kořist a hudebního vystoupení archeologicko-fantastické pravěké kapely AltsteinzeitlicheKnochenklangbilder.
- **Pochod keltských válečníků** (24. 6. 2023) – keltský tábor, ukázky řemesel a vybavení, archeologické přednášky a bohatý doprovodný program.
- **Příměstské tábory – léto 2023**: Osada havranů, Potomci lidí.
- **Kvaš** (23. 9. 2023) – oslava tradičního pohanského svátku s ukázkami vaření jídla a přípravy nápojů z doby železné, zemědělské archeologické experimenty, rituál podzimní rovnodennosti.
- **Mezinárodní den archeologie** (14. 10. 2023) – ukázky a workshopy technologií napříč pravěkem, doprovázené hudební skupinou Šedovous (keltská harfa a nyckelharpa) doby kamenné – rozdělávání ohně, štípání pazourkových nástrojů, broušení, vrtání a řezání kamene.

- **Carnevalie** (25. 11. 2023) – Carne=maso + vale=pustit - Karneval čili masopust v archeoskanzenu. Trocha hudby, trocha archeologie, trocha tradic a trocha masopustního veselí napříč věky.
- **Sluncovrat** (17. 12. 2023) – oslava zimního slunovratu s přiblížením pohanských zimních zvyklostí a samozřejmě ohřátí u posledního podzimního ohně spojené s bubnováním.

Stálé expozice

Od léta 2022 je v prvním patře expoziční budovy Domu Sokolů z Mor (Pivovarská čp. 43 v Lounech) zpřístupněna nová stálá výstava **Ztracený svět na snímcích Karla Goszlera – Lounsko a turistika před 100 lety**. Expozice je věnována fotografiím velkého turisty a fotografa Karla Goszlera (1865–1936), který po sobě zanechal na 1000 skleněných desek. Můžete se těšit na 135 krásných fotografií zachycujících náš region v letech 1890 až 1930. Expozice je rozdělena do pěti místností a v každé na Vás čeká jiné téma – Louny, Kolorované snímky, Lounsko, Portréty a spolkový život a poslední jsme nazvali Volání dálek. Seznámíte se s počátky lounské turistiky, uvidíte dobové oblečení, zaniklé stavby či proměňující se krajinu. Již při vstupu do muzea spatříte unikátní velkoformátovou fotografii o rozměrech 300x200 cm zobrazující naše město na samém sklonku 19. století s projíždějící parní lokomotivou jako symbolem pokroku. Stálou výstavu připravil kurátor novějších dějin lounského muzea PhDr. Martin Vostřel, Ph.D. ve spolupráci s lounským patriotem MUDr. Bořkem Zasadilem a fotografem Martinem Wágnerem.

Další stálé expozice přístupné veřejnosti jsou:

Expozice **Zkamenělý les**, v historické baště vnějšího opevnění města u Žatecké brány, představuje reprezentativní sbírku fosilních zkamenělých dřev převážně z Lounska a jeho širšího okolí (Podbořanska, Rakovnicka, Žatecka, Slánska), ale i Mostecké hnědouhelné pánve a Doupovských hor. Malá část pochází z různých světových lokalit. Sbírkou vybudovala skupina sběratelů a nadšenců sdružených ve spolku Araukarit, jejím základem jsou celoživotní sběry lounského rodáka MUDr. Bořka Zasadila. Muzeum bylo pro veřejnost otevřeno 5. 6. 1999. Na konci roku 2020 Zkamenělý les převzalo Oblastní muzeum v Lounech. Vystaveno je zde přes 400 vzorků zkamenělých dřev, větví a kořenů starých až 350 milionů let, zčásti v přírodním stavu, zčásti naleštěných. Nechybí unikáty jako otisky listů, zkamenělé šišky, dřeva provrtaná dřevokazným hmyzem, fosilní pryskyřice, krystaly minerálů v dutinách kmenů. Nejzajímavějším exponátem je velký kmen prokřemenělého třetihorního kmene kaštanovníku z pískovny ve Velké Černoci, se zachovalou hnízdní dutinou s vletovými otvory datla. Z Mradic pocházejí kusy rozlámaného, velkého, třetihorního, kalcifikovaného kmene vytažené přímo z koryta Ohře.

Geologická expozice **Za krásou kamenů** (vznik v r. 2019) je věnována zajímavé a složité historii neživé přírody Lounska. Vystavené horniny a minerály rozmanitého stáří a původu, které se nacházejí na zemském povrchu, nebo které byly odkryty při geologických výzkumech a při těžbě nerostných surovin, poskytují návštěvníkům obraz o postupných proměnách krajiny Poohří, Džbánů i Českého středohoří.

Expozice **Stepi Lounského středohoří** (vznik v r. 2017) moderním způsobem vtáhne návštěvníky do unikátní přírody nalézající se na dohled od Loun – v CHKO České středohoří. Věnuje významnému

ekologickému fenoménu středoevropských stepí jako domovu celé řady ohrožených a chráněných druhů rostlin a živočichů, včetně popularizace péče o tyto lokality. Připravili jsme pro Vás přírodovědnou expozici, ve které najdete spoustu nových exponátů, hravých interaktivních prvků a dost užitečných informací nejen o syslovi, ale i o ostatních chráněných či vzácných organismech. Architektonický návrh obou expozic zpracoval Ing. arch. Jiří Jarkovský z Litoměřic, věcnou náplň kurátorka geologie Ing. Lenka Velíšková ve spolupráci s kurátorem botaniky Ing. Zdeňkem Kloučkem a externími odborníky (především ze Správy CHKO České středohoří v Litoměřicích).

K realizaci je připraven **projekt nové archeologicko-historické expozice** s pracovním názvem **Louny a Lounsko od nepaměti po současnost**, která bude instalována v domě Sokolů z Mor (Pivovarská čp. 43). Nová expozice bude vyprávět historii regionu a města Loun od počátků lidského osídlení až po dobu nedávno minulou. Architektonicky je dílem akad. arch. Miloslava Čejky a Ing. arch. Terezy Keilové, věcnou náplň zpracovali kurátoři muzea Mgr. Lenka Čtvrtníčková, Mgr. Anastázie Ryšková, ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D. a PhDr. Martin Vostřel, Ph.D. Od roku 2021 probíhají jednání s naším zřizovatelem o zajištění finančních prostředků na výstavbu této expozice.

Speciální programy pro školy

Těžiště výukových programů pro školy se nalézá ve speciálních nabídkách **výukových programů k dlouhodobým expozicím i aktuálním krátkodobým výstavám** v muzejním areálu v Pivovarské ulici od jejich kurátorů směřovaným k základním a středním školám v regionu.

V Archeoskanzenu Březno byly dále propracovány a pedagogickou veřejností hojně využívány programy pro školní skupiny a zájmové skupiny mládeže. S těmito programy jsme začali v roce 2016. Jsou realizovány v případě školních skupin ve vyučovacím čase a vhodně doplňují výuku dějepisu, neboť umožňují školní mládeži udělat si názorný obrázek o tom, jak se žilo v pravěku. Programy využívají specifik archeoskanzenu, jsou koncipovány především jako zážitkové a interaktivní, kdy je školní třída rozdělena do malých skupin pro intenzifikaci pedagogického procesu. V roce 2018 jsme tyto programy dále propracovali a jejich ustálená podoba dostala název „Žít pravěk“, pod kterým je i marketingově propagována. V roce 2019 obdržel tým pracovníků archeoskanzenu za **výukové programy „Žít pravěk“** ocenění Zlatý mamut (cenu uděluje Moravské zemské muzeum v Brně a Archeologický ústav AV ČR v Brně).

V roce 2021 byl zařazen do nabídky pro školní skupiny nový edukační program nazvaný **„Spojení pravěkem“**. Jedná se o jednodenní nebo dvoudenní adaptační kurz s prvky zážitkové pedagogiky. Program reaguje s využitím prostředí archeoskanzenu na složité situace v životě školních kolektivů, například přestup na jiný stupeň vzdělávání, změnu třídního učitele, příliv a odliv spolužáků nebo uzavření školní docházky. Program vede externí lektor s potřebnou kvalifikací, který podá zpětnou vazbu učitelí pro další práci se skupinou a prevenci patologických jevů.

Pro propagaci přírodních hodnot chráněné krajinné oblasti České středohoří jsou nabízeny školním a zájmovým skupinám mládeže **exkurze na významnou přírodovědnou lokalitu Raná** (část kopce je prohlášena národní přírodní rezervací) či nově na **Písečný vrch u obce Milá** (významná přírodovědná lokalita a archeologické naleziště), které vedou kurátoři přírodovědných sbírek našeho muzea.

Návštěvnost

V roce 2023 navštívilo Oblastní muzeum v Lounech celkem 13.891 návštěvníků. Z tohoto počtu navštívilo stálé expozice, krátkodobé výstavy a ostatní prezentační akce v muzejním areálu v Pivovarské ulici (č. p. 28, 43 a 189) v Lounech celkem 8.286 návštěvníků a expozice a prezentační akce Archeoskanzenu v Březně u Loun 5.605 návštěvníků.

Dalších 1200 zájemců (jejichž počet není zahrnut do celkové návštěvnosti výše) navštívilo prezentační akce, které pořádalo muzeum mimo své prostory, popř. muzeum se spolupodílelo na jejich přípravě mimo své prostory (Slavnost stepí na Rané, přednášky kurátorů pro jiné organizace a spolky aj.).

Služby badatelům

V roce 2023 bylo vyřízeno celkem **363 badatelských dotazů** (návštěvy badatelů, dotazy, konzultace, žádosti o rešerše aj.).

Opravy, údržba a rozvoj svěřeného majetku

Adaptace budovy Poděbradova čp. 599 v Lounech pro nový depozitář a konzervátorské pracoviště Oblastního muzea v Lounech se na konci roku 2023 dostala do své závěrečné fáze. Stavební práce, financované Krajským úřadem Ústeckého kraje, jsou v podstatě skončeny, probíhala montáž slaboproudých technologií (systémy EPS a EZS, monitoring klimatu), dotahovaly se drobné nedodělky a celé dílo se připravovalo k předání uživateli, tj. Oblastnímu muzeu v Lounech. Paralelně k tomu se připravovaly podklady pro následné kolaudační řízení.

V roce 2023 se opět posunul i náš **projekt Revitalizace Archeoskanzenu Březno**, neboť zvolená projekční kancelář – Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby s. r. o., Praha (zvítězil ve výběrovém řízení Krajského úřadu Ústeckého kraje) – vypracoval dokumentaci pro stavební povolení pro rozšíření expozice a vybudování zázemí pro návštěvníky. Po předložení dokumentace se objevily námítky úřadu územního plánování, které byly na dvou jednáních vypořádány, takže dokumentace nakonec získala kladné závazné stanovisko tohoto úřadu.

Výchozí záměr Revitalizace Archeoskanzenu Březno byl zpracován v roce 2017 autorským týmem soustředěným kolem vedoucí archeoskanzenu MgA. Karolíny Lopourové. Byl předložen odboru kultury a památkové péče jako programový dokument muzea, který pojmenovává hlavní problémy archeoskanzenu a tematizuje jejich řešení po jednotlivých etapách. A po jednotlivých etapách je i naplňován. V roce 2021 byl schválen Investiční a majetkovou komisí Rady Ústeckého kraje (předložený ve formě investičního záměru).

Samozřejmostí byla i v roce 2023 péče o řádnou funkčnost systémů **elektronické zabezpečovací signalizace** a **elektrické požární signalizace** (včetně připojení do systému centralizované ochrany Policie ČR a napojení na pult centralizované ochrany HZS ÚK), jakožto důležitých preventivních systémů ochrany muzea a jeho sbírek před nedovoleným vniknutím třetích osob a před požárem.

Samozřejmostí byly i **drobné opravy** svěřeného majetku, ať už provedené externími dodavateli či svépomocí. Výhradně svépomocí probíhají údržovací práce na replikách pravěkých a raně středověkých domů v Archeoskanzenu Březno, na nichž se podíleli rovněž dobrovolníci.

Archeoskanzen Březno byl v roce 2023 obohacen o novou techniku – **malotraktor s příslušenstvím**, která bude vydatným pomocníkem při údržbě areálu, jehož výměra se po nákupu nových pozemků znásobila, a tím se také znásobily požadavky na rozsah jeho údržby. Nákup se mohl uskutečnit jen díky mimořádnému investičnímu příspěvku zřizovatele ve výši 850.000,- Kč.

Hospodaření muzea

V roce 2023 hospodařilo Oblastní muzeum v Lounech s příspěvkem zřizovatele na provoz v celkové výši 14.796.000,- Kč. Oproti roku 2022 byl příspěvek zřizovatele na provoz o znatelnou částku zvýšen (v roce 2022 činil příspěvek zřizovatele na provoz 13.072.000,- Kč). Celkový schválený rozpočet muzea dosáhl v roce 2023 částky 16.350.000,- Kč (pro srovnání – v roce 2022 to bylo 13.448.000,- Kč). Největší položkou v rozpočtu muzea jsou mzdové náklady, které za uplynulý rok činily 11.733.000,- Kč (včetně odvedeného zdravotního a sociálního pojištění).

Výsledek hospodaření organizace v roce 2023 dopadl takto (ve srovnání s rokem 2022):

Výsledek hospodaření	2022	2023
Náklady celkem	14 663 488,59	16 222 357,03
Výnosy celkem	14 791 642,84	16 457 436,56
+zisk/-ztráta	128 154,25	235 079,53

Výsledek hospodaření v roce 2023 po zdanění činil zisk ve výši 235 079,53 Kč. Ve srovnání s rokem 2022 je výsledek hospodaření vyšší o 106 925,28 Kč. Z hospodaření roku 2023 byla vyčíslena a zaúčtována daň z příjmu právnických osob ve výši 0,- Kč.

Muzeum bylo i v roce 2023 úspěšné v získávání příspěvků, dotací a grantů z veřejných rozpočtů – celkem získalo z těchto zdrojů 664.000,- Kč. Největší částka – 210.000,- Kč – byla získána na nákup obrazu Sv. Jan Nepomucký při modlitbě od Ministerstva kultury ČR v rámci dotačního programu ISO II/část C - Výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu. Ministerstvo kultury v rámci dotačního titulu Podpora projektů výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví přispělo částkou 48.000,- Kč na projekt Archeoskanzenu Březno Odkaz Keltů – zimní program a dále v rámci dotačního

titulu VISK částkou 45.000,- Kč na Digitalizaci starých tisků – 5. část ze sbírky muzejní knihovny. Pouze díky podpoře Ministerstva kultury ČR (ISO II/část D – Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí) ve výši 40.000,- Kč mohlo proběhnout preparování souboru ptáků a savců z Lounska a následně jejich zařazení do podsbírký Zoologie. Velmi významná byla i částka 124.000,- Kč od Úřadu práce České republiky na podporu zaměstnávání znevýhodněných pracovníků. Od Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem byl získán příspěvek ve výši 30.000,- Kč na vydání knihy Tři století epigrafiky v kostele sv. Mikuláše.

Rovněž potěšitelný je přístup městských samospráv v našem regionu při finanční pomoci muzeu – Město Louny podpořilo Adventní trhy v muzeu částkou 80.000,- Kč, vydání knihy Tři století epigrafiky v kostele sv. Mikuláše částkou 35.000,- Kč, vydání sborníku Poohří 11 částkou 30.000,- Kč a Mezinárodní den archeologie v Archeoskanzenu Březno částkou 5.000,- Kč. Město Postoloprty podpořilo prezentační akce v Archeoskanzenu Březno částkou 17.000,- Kč.

Dále jsme získali darem 20.000,- Kč na podporu Archeoskanzenu Březno od firmy VHS Chotějovice.

Veřejné zakázky

V roce 2023 byla realizována veřejná zakázka na malotraktor Kubota B1-181 EC s příslušenstvím v hodnotě 881.000,- Kč. Jedná se o malotraktor s čelním nakladačem, jednonápravový sklopný přívěs, půdní rotavátor, rotační mulčovač a lesnický navigiák, vše k zajištění údržby areálu Archeoskanzenu Březno

Výsledky kontrol

V roce 2023 proběhlo v Oblastním muzeu v Lounech několik kontrol:

Dne 23. 2. 2023 byl dokončen **audit účetní závěrky** organizace za rok 2022 nezávislým externím auditorem (LN – Audit s.r.o.) s tímto výrokem auditora: „Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace k 31. 12. 2022 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2022 v souladu s českými účetními předpisy.“

Kontrola hospodaření příspěvkové organizace kraje s veřejnými prostředky za období leden 2023 a únor 2023 provedená Kontrolním odborem Krajského úřadu Ústeckého kraje. Veřejnosprávní kontrola začala 6. 4. 2023 a skončila 16. 5. 2023 doručením Protokolu o kontrole do datové schránky. Kontrola nezjistila zásadní porušení předpisů upravujících hospodaření s veřejnými prostředky, pouze drobné nedostatky, které byly napraveny, a zároveň o jejich nápravě byly podány písemné zprávy Kontrolnímu odboru a Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje.

Kontrola plnění povinností v nemocenském pojištění v době od 1. 9. 2019 do 31. 7. 2023 provedená Okresní správou sociálního zabezpečení v Lounech. Kontrolou byly ověřovány: doklady o plnění ohlašovacích a oznamovacích povinností, mzdové listy, zúčtovací a výplatní listiny, doklady o pracovně právních vztazích, podklady pro uplatnění nároku na slevu na pojistném, nákladové účty mezd atd. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Informace dle zákona č. 106/1999	Počet podaných informací	Poznámka
Počet podaných žádostí o informace (§ 18 odst. 1 písm. a)	2	
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí (§ 18 odst. 1 písm. b)	0	
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu (§ 18 odst. 1 písm. c)	0	
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence (§18 odst. 1 písm. d)	0	
Počet stížností podaných dle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení	0	
Další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím (§ 18 odst. 1 písm. e)	0	

V roce 2023 byly Oblastnímu muzeu v Lounech doručeny dvě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb.:

1. Ing Josef Dolejš z Loun požádal 3. 5. 2023 o poskytnutí informace, proč je na budově muzea vyvěšena státní vlajka Ukrajiny (společně s českou vlajkou). Žadatel byl vyzván k doplnění žádosti a po jejím doplnění mu byla v zákonné lhůtě dána odpověď, že se jedná o výraz solidarity s napadenou zemí.
2. Advokátní kancelář Křivánek, Tomášek s. r. o. z Plzně si 16. 5. 2023 vyžádala kopii kupní smlouvy a znaleckého posudku k nákupu 371 kusů fosilních dřev od MUDr. Bořka Zasadila (expozice Zkamenělý les). Obě požadované kopie byly žadateli v zákonné lhůtě poskytnuty.

Pracovní tým

Ve stálém pracovním poměru pracovali v Oblastním muzeu v Lounech k 31. prosinci 2023 tito zaměstnanci:

PhDr. et JUDr. Jiří Matyáš – ředitel muzea

Jana Husáková – ekonomka, zástupkyně ředitele

Odborné oddělení: **MgA. Markéta Kynclová** – konzervátorka, **Vlastimil Ajksner** – asistent konzervátorky, výstavní technik, **ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.** – historik starších dějin, kurátor podsbírek Historie, Historická fotografie, Numizmatika a Textil, **RNDr. Barbora Čepelová** (úvazek 0,8) – botanik, kurátorka podsbírek Botanika a Zoologie, **Ing. Oldřich Janeček** – geolog, kurátorka podsbírky Geologie, **Stanislava Profousová** – knihovnice, kurátorka podsbírky Sbírková knihovna a Lunensia, **PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.** – historik novějších dějin, kurátor podsbírek Dějiny současnosti, Etnografie, Nástroje a přístroje a Písemnosti, **Bc. Tomáš Prokopec** (úvazek 0,6) – archeolog, kurátor podsbírky Archeologie.

Ekonomicko-provozní oddělení: **Petr Svoboda** – technický pracovník, **Ivana Svobodová** – mzdová účetní, majetek, **Veronika Škuthanová** – pokladní, dokumentátorka, **Helena Šnajberková** – uklízečka, Pokladní v expozicích (úvazek 0,5): **Marie Brožová, Kateřina Frajtová**, Průvodkyně v expozicích (úvazek 0,5): **Eva Šimonová, Martina Petrdlíková**.

Archeoskanzen Březno: **MgA. Karolína Lopourová** – vedoucí archeoskanzenu, **Bc. Milan Rudolf** – muzejní pedagog (úvazek 0,6), **Mgr. Marie Divoka** – muzejní pedagog (úvazek 0,4), **Lukáš Peclinovský** – muzejní pedagog.

Celkem v Oblastním muzeu v Lounech pracovalo k výše uvedenému datu 22 zaměstnanců, přepočtený stav činil 18,14 zaměstnance.

V Lounech dne 28. června 2024

Předkládá PhDr. et JUDr. Jiří Matyáš, ředitel Oblastního muzea v Lounech, p. o.